

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Tomášem Loudou ve věci

žalobce: **V. P.**

trvale bytem P.

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**

se sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 11. 2018, č.j. MPSV-2018/223501-911

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 11. 2018, č.j. MPSV-2018/223501-911 (dále jen „**napadené rozhodnutí**“), kterým žalovaný zamítl odvolání a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – Krajské pobočky pro hlavní město Prahu (dále jen jako „**správní orgán I. stupně**“) ze dne 7. 9. 2018, č.j. 28456/2018/AAF (dále též jako „**prvostupňové rozhodnutí**“), kterým bylo rozhodnuto o nepřiznání dávky pomoci v hmotné nouzi – doplatek na bydlení za měsíc červen 2018.

II. Žalobní body

2. Žalobce namítl, že z napadeného ani z provostupňového rozhodnutí není zřejmé, jaká skutečnost měla být místním šetřením ověřena, a není tak zřejmé, že byl takový zásah do domovní svobody žalobce nutný a proč tuto skutečnost nebylo lze zjistit dosud předloženými důkazy, popř. proč jsou o takových důkazech pochybnosti.
3. Dále poukázal na rozhodnutí Ústavního soudu Pl. ÚS 2/2017 pro zdůraznění, jaká míra ochrany náleží nedotknutelnosti obydlí.
4. Dále žalobce označil za přepjatý formalismus závěry učiněné na str. 5 napadeného rozhodnutí, podle kterých nelze přihlídnout k podání žalobce ze dne 8. 6. 2018, neboť nebylo doplněno v listinné podobě. V této souvislosti odkázal na podání ze dne 27. 8. 2018.
5. V replice k podání žalovaného žalobce označil závěr, že čl. 12 odst. 3 Listiny sociální šetření umožňuje, za nepodložený. Zdůraznil, že ani v trestním řízení není vstup do obydlí (domovní prohlídka) běžným důkazním prostředkem, jež by mohl příslušný orgán činit dle svého uvážení, ale je vázán na souhlas soudu při splnění zákonných podmínek. Obdobně pak je nutné přistupovat i k sociálnímu šetření, když správnímu orgánu nic nebránilo si jej k odstranění případných nesrovnalostí předvolat.
6. Navrhl, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno a věc byla žalované vrácena k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

7. Žalovaný ve vyjádření k žalobě zrekapituloval průběh správního řízení a uvedl, že sociální šetření je prováděno za účelem zjištění a ověření majetkových a sociálních poměrů žadatele o dávku, informací o osobách, které s ním sdílejí společnou domácnost, tedy zda se žadatel skutečně nachází v podmínkách, které odůvodňují přiznání dávek pomoci v hmotné nouzi. Pokud žadatel takové ověření majetkové a sociální situace neumožní, což je jeho právem, musí počítat s negativním důsledkem v podobě nepřiznání dávek v souladu s § 63 zákona o pomoci v hmotné nouzi. V případě žalobce bylo postupováno v souladu se zákonem o pomoci v hmotné nouzi, právo na nedotknutelnost obydlí žalobce nebylo narušeno.

IV. Obsah správního spisu

8. Ze správního spisu soud zjistil následující skutečnosti podstatné z hlediska předmětu řízení.
9. Žalobce dne 29. 6. 2018 podal žádost o doplatek na bydlení za měsíc červen téhož roku. V žádosti uvedl místo skutečného pobytu na adrese N. C., P., a současně v části F žádosti uvedl, že žádá, aby mu byla dávka zaslána poštovním poukazem na adresu trvalého bydliště H., P. Jako společně posuzovanou osobu uvedl E. F. P. Správní orgán

přípisem ze dne 19. 7. 2018 vyzval žalobce, aby v termínu od 1. 8. do 8. 8. 2018 v časovém horizontu od 8.00 do 17.00 hodin umožnil provedení šetření v místě. Žalobce byl zároveň informován o skutečnosti, že pokud neumožní provedení šetření za účelem ověření skutečností rozhodných pro nárok na dávku nebo její výši, bude po předchozím upozornění žádost o dávku zamítnuta. Žalobce uvedenou výzvu převzal dne 2. 8. 2018. Dne 8. 8. 2018 v 16.00 hodin byl správním orgánem učiněn v P. C., N. C., P., pokus o provedení šetření. Ze záznamu o šetření v místě se podává, že recepční P. Ch. hovořila s paní P., která sdělila, že provedení šetření neumožní, žalobce podle vyjádření recepční přítomen nebyl.

10. Prvostupňovým rozhodnutím správní orgán I. stupně rozhodl o nepřiznání doplatku na bydlení z důvodu, že žalobce neumožnil provedení sociálního šetření, a tím znemožnil ověření skutečností rozhodných pro nárok na dávku nebo její výši. Napadeným rozhodnutím žalovaný podané odvolání zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

11. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s.ř.s.), a po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
12. Městský soud v Praze při posouzení dané věci vycházel zejména z následujících ustanovení právních předpisů.
13. Podle § 63 odst. 1 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále též jako „**zákon o pomoci v hmotné nouzi**“), stanoví, že *„zaměstnanci orgánu pomoci v hmotné nouzi jsou na základě souhlasu žadatele o dávku příjemce dávky a osob společně posuzovaných oprávněni v souvislosti s plněním úkonů podle tohoto zákona vstupovat do obydlí, v němž tyto osoby žijí, a to s cílem provádět sociální šetření, popřípadě šetření v místě pro vyhodnocení podmínek nároku na dávky. Oprávnění k této činnosti jsou povinni prokázat služebním průkazem společně se zvláštním oprávněním vydaným příslušným orgánem pomoci v hmotné nouzi jako doložkou služebního průkazu. Toto zvláštní oprávnění obsahuje označení účelu vydání, číslo služebního průkazu, jméno, popřípadě jména, a příjmení zaměstnance a identifikační údaje vydávajícího orgánu pomoci v hmotné nouzi. O sociálním šetření popřípadě o šetření v místě pro vyhodnocení podmínek nároku na dávky podle věty první, se vždy učiní záznam ve spise.“* Podle odst. 2 citovaného ustanovení *„pokud žadatel o dávku, příjemce dávky nebo osoba společně posuzovaná tím, že nedají souhlas se vstupem do obydlí, znemožní provedení sociálního šetření, popřípadě šetření v místě, k ověření skutečností rozhodných pro nárok na dávku nebo její výši, může jim být žádost o dávku zamítnuta nebo dávka odejmuta, popřípadě snížena její výše“.*
14. Žalobce namítal, že správní orgány obou stupňů nevyložily, proč by mělo k prověřování skutečnosti vůbec dojít, když neuvedly žádné konkrétní pochybnosti o správnosti a proč takovou skutečnost nebylo lze zjistit jinak.

15. Žalovaný v odůvodnění napadené rozhodnutí uvedl, že provedení sociálního šetření nebo šetření na místě, není nezbytnou podmínkou pro vyhodnocení nároku na dávku, avšak sociální ani místní šetření nebylo u žalobce ještě uskutečněno, a proto bylo zcela důvodné provést šetření v místě s cílem ověření podmínek pro nárok na dávky.
16. Doplatek na bydlení je dávkou pomoci v hmotné nouzi, která řeší nedostatek příjmu k uhrazení nákladů na bydlení tam, kde nestačí vlastní příjmy osoby či rodiny, včetně příspěvku na bydlení ze systému státní sociální podpory. Dávka je poskytována vlastníku užívajícímu byt nebo jiné osobě, která užívá byt na základě smlouvy, rozhodnutí nebo jiného právního titulu. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2007, č.j. 3 Ads 83/2007-98 *„každá žádost o dávku zabahuje vlastní správní řízení, ve kterém musí žadatel o dávku dokládat svou sociální potřebnost. Zároveň musí v každém řízení prokázat, že nemá žádný majetek, který by mu umožňoval dostatečné zajištění. Tomuto účelu slouží sociální šetření v bytě žadatele, které je plně v pravomoci správního orgánu dle § 32 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb. o správním řízení ve spojení s § 7 odst. 1 zákona o sociální potřebnosti“*.
17. Při podání žádosti o doplatek na bydlení je třeba prokázat finanční a majetkovou situaci žadatele. Správní orgán má přitom povinnost doložené skutečnosti prověřit, aby nedocházelo ke zneužívání systému dávek pomoci v hmotné nouzi. Podle § 63 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi má správní orgán možnost ověřit tyto skutečnosti prostřednictvím šetření v obydlí žadatele o dávku, pokud s tím tento žadatel souhlasí. V případě, že žadatel ke vstupu do obydlí souhlas nedá, aplikuje se § 63 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi, podle kterého může být v takovém případě žádost o dávku zamítnuta nebo dávka odejmuta, popřípadě snížena její výše.
18. Žalovaný měl tedy oprávnění šetření v obydlí žalobce provést, aby ověřil skutečnosti, které žalobce doložil listinnými důkazními prostředky. Jak bylo uvedeno výše, správní orgán má takové oprávnění za účelem ověření skutečností rozhodných pro nárok, např. že žalobce v bytě skutečně žije a že s ním bydlí společně posuzovaná osoba, zejména za situace, když má žalobce trvalé bydliště na jiné adrese. Žalovaný uvedl, že v případě žalobce nebylo dosud sociální šetření provedeno, je proto pochopitelné, že chtěl jeho prostřednictvím skutečnosti tvrzené žalobcem ověřit.
19. Rozhodnutí Ústavního soudu Pl. ÚS 2/2017 týkající se zákona o ochraně ovzduší a vstupu do obydlí za účelem kontroly spalovacího stacionárního zdroje, na projednávaný případ nedopadá. Vstup do obydlí dle zákona o pomoci v hmotné nouzi je podmíněn souhlasem žadatele o dávku. Tento předpis je přitom v souladu s Listinou základních práv a svobod vystaven na tom, že šetření lze v obydlí žadatele provádět pouze s předchozím souhlasem žadatele o dávku. Pokud ten s tímto nesouhlasí, nelze sociální šetření v jeho obydlí provést. Správní orgán tedy nemá pravomoc „nařídít domovní prohlídku či provést šetření v bytě žadatele“ bez jeho předchozího souhlasu (viz rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 2. 2017 č.j. 6 Ads 220/2016 – 32). Takovou možnost měl i žalobce, který ji využil. K zásahu do práva na nedotknutelnost obydlí žalobce tedy vůbec nedošlo, a argumentace čl. 12 odst. 1, 3 Listiny tak je nepřipadná. Současně nelze považovat za protiústavní, že zákon

s nesouhlasem žadatele spojuje nepříznivé důsledky spočívající v nepřiznání dávky. V případě, že se žadatel domáhá dávky pomoci v hmotné nouzi, je zcela v souladu s ústavním pořádkem, že v takovém případě musí správnímu orgánu umožnit plné přezkoumání podmínek pro její přiznání. V případě, že se takovém přezkumu z jakýchkoli důvodů podrobit nechce, což je naprosto legitimní požadavek, vystavuje se nebezpečí, že mu požadovaná dávka přiznána nebude.

20. O výše uvedených námitkách žalobce již bylo rozhodnuto Nejvyšším správním soudem na základě jeho kasační stížnosti za shodných skutkových a právních okolností (doplatek za bydlení za jiný měsíc) v rozsudku ze dne 9. 11. 2020, č.j. 4 Ads 184/2020 - 60, ve kterém Nejvyšší správní soud uvedl, že *„je pochopitelné a legitimní, že úřad práce chtěl ověřit skutečnosti, které stěžovatel doložil listinnými prostředky, jelikož v případě stěžovatele nebylo dosud sociální šetření provedeno. Rovněž je třeba zohlednit, že stěžovatel obýval pokoj na ubytovně, kde je z povahy věci míra soukromí nižší (a tím i možnost jeho narušení), než např. v bytu či rodinném domě a to i s ohledem na skutečnost zmíněnou právě stěžovatelem, že na pokoj má přístup personál penzionu, v němž se pokoj nachází. V posuzované věci má Nejvyšší správní soud za to, že není na místě úřadu práce vytýkat, že postupoval při posuzování stěžovatelovy žádosti o dávku pomoci v hmotné nouzi důkladně a pokusil se v rámci zjišťování skutkového stavu v obydli stěžovatele provést sociální šetření. Vyhovění žádosti stěžovatele a s tím spojené přiznání dávky pomoci v hmotné nouzi a její vyplácení stěžovateli totiž představuje čerpání finančních prostředků z veřejných rozpočtů, které nejsou neomezené, je nutno je chránit před jakýmkoliv neoprávněným využíváním a pečlivě zvažovat, zda je jejich využití potřebné. Proto je třeba při posuzování splnění podmínek pro přiznání těchto dávek postupovat pečlivě a řádně zjistit skutkový stav. Jak žalovaný přilehavě uvedl ve vyjádření ke kasační stížnosti, dávky pomoci v hmotné nouzi jsou přísně majetkově testovány, neboť tvoří jakousi poslední záchrannou síť pro osoby, které nejsou schopny vlastními silami či za pomoci osob blízkých zajistit základní životní potřeby a je tudíž na místě, aby správní orgán ověřoval, zda se žadatel o dávku v takové životní situaci skutečně nachází. v této souvislosti dále konstatuje, že pokud stěžovatel žádá o finanční plnění z veřejných rozpočtů (dávku řešící pomoc v hmotné nouzi), lze od něj spravedlivě požadovat přiměřenou součinnost, mj. i vyhovění zákonným požadavkům správních orgánů na prokázání nároku na tuto dávku a poskytovat v rámci relevantní právní úpravy při zjišťování skutkového stavu veškerou potřebnou součinnost, a to i v situaci, kdy v této součinnosti spatřuje zásah do svých práv.“*
21. Lze tak uzavřít, že žalovaný postupoval v projednávaném případě v souladu s výše citovaným ustanovením zákon o pomoci v hmotné nouzi a judikaturou Nejvyššího správního soudu, pokud za situace, kdy u žalobce nebylo sociální šetření dosud provedeno, takové šetření k ověření podmínek pro přiznání dávky pomoci v hmotné nouzi nařídil, a poté, co nebylo ze strany žalobce sociální šetření umožněno, dávku nepřiznal.
22. Dále žalobce namítl, že je přepjatým formalismem nepřihlídnout k jeho stanovisku k provedení šetření, které sdělil podáním ze dne 8. 6. 2018, neboť nebylo doplněno v listinné podobě. K uvedenému městský soud uvádí, že uvedené podání není ve spise založeno, a to z důvodu, že se jedná o vyjádření žalobce učiněné v jiném řízení. Uvedeným podáním i podáním ze dne 27. 8. 2018 pak žalobce sděloval správnímu

orgánu své právní důvody nesouhlasu se sociálním šetřením. S ohledem na výše uvedené, je zcela bezpředmětné, z jakých důvodů žalobce s provedením šetření nesouhlasil. Na takový postup, měl zcela jistě právo, nicméně takovým postupem se vystavil nebezpečí nepřiznání požadované dávky pomoci v hmotné nouzi. Žalovaný pak v odůvodnění napadeného rozhodnutí vyložil,

23. Ze všech shora uvedených důvodů soud neshledal žalobu důvodnou, a proto ji dle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.
24. O náhradě nákladů řízení mezi účastníky soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalobce ve věci neměl úspěch, proto mu náhrada nákladů řízení nenáleží, a žalovanému žádné náklady řízení nad rámec úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 4. ledna 2021

JUDr. Tomáš Louda v. r.
samosoudce